

Reactie Almeerse Scholengroep op wetsvoorstel doelmatige aanpak onderwijshuisvesting

Het wetsvoorstel bevat vier elementen, waarop we hieronder per onderdeel reageren.

1. Een verplichting voor het vaststellen van een Integraal Huisvestingplan (IHP) voor gemeenten en meerjarenonderhoudersplan (MJOP) voor schoolbesturen.

Reactie

- Een goed voorstel. Wel is het belangrijk om ook kaders mee te geven voor het IHP. Nu is de IHP van de gemeente afhankelijk van het budget, in plaats van de benodigde nieuwbouw en/of renovatie. Daardoor blijven sommige scholen nu zitten in verouderde gebouwen met zeer hoge onderhoudslasten tot gevolg.

2. Renovatie wordt een voorziening in de huisvesting waar de gemeente voor verantwoordelijk is.

Reactie

- Dit biedt de duidelijkheid waar besturen en gemeente al een lange tijd behoefte aan hebben. De gemeente is verantwoordelijk voor nieuwbouw en dus ook voor renovatie.
- Een belangrijk probleem dat niet wordt opgelost is het beschikbaar stellen van een structureel hoger budget voor onderwijshuisvesting aan zowel gemeente als schoolbesturen. In meerdere onderzoeken (Hevo, Arcadis) is aangegeven dat er structureel meer middelen (€ 700 miljoen op jaarbasis) nodig zijn voor goede onderwijshuisvesting.
- Aanvullend stelt het voorstel schoolbesturen voor een nieuwe uitdaging, een schoolbestuur heeft geen invloed op de snelheid waarmee nieuwbouw of renovatie in een IHP komt. Voor schoolbesturen blijft dus onzekerheid bestaan. Wanneer gemeenten nieuwbouw of renovatie uitstellen door een gebrek aan budget zullen de kosten voor onderhoud en bijvoorbeeld binnenklimaat stijgen.
- In de toelichting op het voorstel wordt gesproken aan het toevoegen van renovatie aan de voorziening van de gemeente? Betekent dit dat gemeenten toch meer financiering hiervoor krijgen?
- We zien een samenhang tussen de wijzigingen op gebied van voorziening groot onderhoud voor schoolbesturen en handhaving regelgeving uit de RJ met dit wetsvoorstel. Het meest logisch zou zijn als handhaving van de nieuwe regels voor voorziening groot onderhoud (nu per jaarverslag 2024) wordt gewacht totdat definities op gebied van renovatie (gemeenten) en groot onderhoud (schoolbesturen) duidelijk is. Dat zou betekenen dat invoering van de regelgeving omtrent vorming voorziening groot onderhoud niet per jaarverslag 2024, maar na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zou geschieden (jaarverslag 2025).

3. Het investeringsverbod in het primair onderwijs wordt opgeheven.

Reactie

- In de toelichting op het voorstel staat dat een schoolbestuur voortaan mag investeren in huisvesting als er een overschot is op besteding van onderwijsmiddelen. En hiermee nieuwbouw en renovatie kunnen meefinancieren zodat de onderhoudslasten lager worden.
- Dit voorstel brengt zowel kansen als risico's met zich mee.
- Het uitgangspunt zou moeten zijn dat gemeenten volledig conform de wettelijke vereisten bouwen en daarvoor geen bijdrage aan schoolbesturen vragen. Een risico is dat gemeenten toch een bijdrage aan schoolbesturen vragen omdat budgetten niet toereikend zijn. Dit gaat met name tot extra discussie leiden tussen schoolbesturen en gemeenten.
- Een kans is dat basisscholen nu ook de mogelijkheid krijgen tot verzoeken van bovenwettelijke vereisten in een gebouw.
- De huidige bekostiging biedt onvoldoende ruimte om te investeren in huisvesting. In meerdere onderzoeken (Hevo, Arcadis) is aangegeven dat er structureel meer middelen (€ 700 miljoen op jaarbasis) nodig zijn voor goede onderwijshuisvesting. Deze middelen zouden bij dit wetsvoorstel dan

ook toegevoegd moeten worden aan budgetten van gemeenten en schoolbesturen zodat nieuwbouw of renovatie ook sneller kan plaatsvinden.

4. Een zorgplicht voor het schoolbestuur voor een gezond binnenklimaat.

Reactie

- In de toelichting wordt aangegeven dat het schoolbestuur verantwoordelijk wordt voor het binnenklimaat (energie, lucht, temperatuur, licht en geluid). Er lijkt in de toelichting een verschuiving plaats te vinden omdat verwezen wordt naar het bouwbesluit 2012, en het vastleggen en uitvoeren van beleid ten aanzien van het binnenklimaat.
- Het uitgangspunt zou moeten zijn dat de gemeente bij nieuwbouw en renovatie verantwoordelijk is voor het voldoen aan de bouwvereisten en klimaatvereisten die op dat moment gelden. Dat een schoolbestuur daarna verantwoordelijk is voor het binnenklimaat en de omgeving voor de leerling en de docent is evident. Deze twee zouden niet door elkaar mogen lopen.
- Het is de vraag hoe bij invoering van dit wetsvoorstel wordt gekeken naar de bestaande panden waar eigenlijk al nieuwbouw of renovatie had moeten plaatsvinden, maar waarvoor geen budget is bij de gemeente? Wordt dan van schoolbesturen verwacht dat zij, zonder extra financiering, daar extra investeringen in plegen? De exploitatiekosten van klimaatinstallaties zijn immers hoog.

Ontbreken structurele middelen

Voor alle punten uit het wetsvoorstel geldt dat extra financiering voor gemeenten en schoolbesturen mist. Zonder aanpassing van de bekostiging, zal een nog groter deel van de onderwijsmiddelen besteed moeten worden aan het gebouw. Daar komt bij dat een steeds groter deel van de financiering van het onderwijs via tijdelijke middelen en subsidies plaatsvindt. Daaruit kunnen geen structurele investeringen worden gedaan. Dit wetsvoorstel zonder extra structurele financiering leidt tot risico's op onderwijskwaliteit, van verlaging van de formatie en dus grotere klassen.